

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวิรุพท์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๖๓

วันที่ ๒๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายไพบูลย์ นิตะวัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ พรรคประชาชนปฏิรูป ซึ่งมีข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๑๓ การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ข้อ ๑๒๒ มีความว่า “การเลิกพรรคการเมือง ... ให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง” ผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูป ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคประชาชนปฏิรูป ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูป ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมมีมติให้เลิกพรรคประชาชนปฏิรูป ผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งเรื่อง ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูป มีมติเลิกพรรคการเมืองดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง นับแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต่อมาวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐ จากนั้นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องเข้าประชุม

สภาผู้แทนราษฎรกับพรรคพลังประชารัฐเรื่อยมา โดยผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นบุคคลที่พรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร โดยมาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงเมื่อ ... (๑๐) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนด หกสิบวันนั้น” มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “การส่งผู้สมัคร รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัคร รับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ ... (๕) เมื่อ ได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับ หมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ได้รับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

เห็นว่า ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูปมีมติให้เลิกพรรคประชาชนปฏิรูป ตามข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒๒ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมือง ตรวจสอบข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้ พรรคประชาชนปฏิรูป สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๘ การสิ้นสุดของ พรรคการเมือง มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ (๑) สิ้นสภาพความเป็น

พรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑” และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อพรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง” เช่นนี้ การเลิกพรรคประชาชนปฏิรูปที่เป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒๒ อันเป็นเหตุให้พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) คณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมประกาศให้พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) และวรรคสองได้ ซึ่งในกรณีเลิกพรรคการเมืองเช่นนี้หาจำต้องยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ ซึ่งเดิมก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ หากการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง พรรคนั้นมีสมาชิกพรรคเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ต้องยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้อำนาจนายทะเบียนประกาศให้พรรคการเมืองที่มีข้อเท็จจริงเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองได้ ทั้งยังเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคสี่ ที่ว่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง เมื่อการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองในกรณีพรรคประชาชนปฏิรูปนี้ถือเป็นการถูกยุบ

พรรคการเมือง จึงเป็นเหตุให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพนั้น สามารถเข้าไปเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตนได้สิ้นสุดลง อันเป็นการคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกประกาศให้สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป มิให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นจึงสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาชนปฏิรูป ที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศให้พรรคประชาชนปฏิรูป สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเพราะเหตุพรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ถูกร้องจึงขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ แต่สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคสี่ ผู้ถูกร้องย่อมสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ซึ่งกรณีนี้คือวันที่พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐ ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ จึงเป็นระยะเวลาที่ไม่เกินกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศการสิ้นสภาพของพรรคประชาชนปฏิรูปในราชกิจจานุเบกษา การที่คณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูปมีมติให้เลิกพรรคประชาชนปฏิรูปก็เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๑๒๒ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) ให้พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับได้ จึงเป็นการเลิกพรรคการเมืองตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้หาใช่คณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูปมีมติเลิกพรรคการเมืองโดยไม่มีกฎหมายรับรอง ทั้งจะฟังว่าไม่เคารพต่อคะแนนเสียงของประชาชนที่เลือกพรรคประชาชนปฏิรูปหาได้ไม่ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐ ในกรณีเช่นนี้ หาได้มีความหมายเป็นการควบรวมพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง แต่ประการใดไม่

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นบุคคลที่พรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการเลือกตั้งก่อนการปิดการรับสมัครเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชารัฐได้ตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๕๗ ได้นั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ กำหนดเงื่อนไขและวิธีการให้พรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก่อนจึงจะมีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้โดยมีรายละเอียด ขั้นตอนและวิธีการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๕๗ แต่เป็นเพียงกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ ก็กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองให้มีความสัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ๆ จึงไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ยิ่งไปกว่านั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ ก็เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นใช้บังคับในช่วงเวลารับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและก่อนประกาศผลการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ทั้งเป็นคนละประเด็นกับการที่พรรคพลังประชารัฐจัดทำบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการปิดการรับสมัครเลือกตั้งด้วย

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูปต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคจนกว่าพรรคประชาชนปฏิรูปจะชำระบัญชีเสร็จ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้” มาตราดังกล่าวเป็นบทกำหนดหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบพรรคการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ โดยมีหน้าที่ให้ข้อมูล ส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ โดยห้ามหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นมิให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือ

ยุบไปแล้วเท่านั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ วรรคห้า ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีของพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย การชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาตรา ๑๒๔๙ บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี” ทำให้ห้างหุ้นส่วนและหรือบริษัทไม่อาจดำเนินกิจการใด ๆ ในฐานะห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด ที่เลิกกันได้ เท่านั้น มิได้ห้ามหุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการบริษัทดำเนินกิจการในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทอื่น เช่นเดียวกันกับในกรณีนี้ ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูปย่อมไม่อาจดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคประชาชนปฏิรูปที่สิ้นสภาพหรือยุบได้เท่านั้น แต่ไม่ห้ามผู้ถูกร้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองอื่น ทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคสี่ ที่คุ้มครองสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ความเป็นสมาชิกภาพสภาผู้แทนราษฎรของผู้นั้นต่อเนื่องจากพรรคเดิม จนถึงพรรคใหม่ ไม่ต้องรอให้การชำระบัญชีพรรคการเมืองเดิมเสร็จสิ้นเสียก่อนจึงจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองใหม่ได้ ผู้ถูกร้องจึงสามารถเข้าเป็นสมาชิกของพรรคพลังประชาชน เพื่อไม่ให้สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องต้องสิ้นสุดลงได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง

๑/๗๗ 11/11/๖๖ ✓
(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ